

Förslag till nedsatt avgift för simskola för hushåll med låg inkomst

Framställan från idrottsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Förslag till nedsatt avgift för simskola för hushåll med låg inkomst, i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet, fastställs att gälla från den 1 mars 2020.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Jonas Naddebo anför följande.

Ärendet

På idrottsnämndens sammanträde den 26 mars 2019 fick idrottsförvaltningen även i uppdrag att genomföra en mer utförlig utvärdering av det projekt som genomförts under 2018/2019. Samtidigt skulle förvaltningen utreda andra metoder för att nå de grupper där simkunnigheten är lägre. Modellen skulle behandla den egna simskolan och den föreningsdrivna simskolan lika.

På idrottsnämndens sammanträde den 18 juni 2019 beslöt idrottsnämnden att föreslå kommunfullmäktige att besluta att avgiften för simskola i de fem simhallar som haft sänkt avgift under pilotprojektet skulle höjas till samma nivå som för övriga simhallar från och med 2020. Beslut om taxor och avgifter sker normalt av kommunfullmäktige i samband med att budget för respektive år beslutas.

I syfte att öka simkunnighet och minska de ekonomiska hindren som finns för privatpersoner att delta i simskolan föreslår idrottsnämnden en nedsatt avgift för simskola för hushåll med låg inkomst.

Idrottsnämnden har gjort en jämförelse med andra modeller för sänkt avgift baserade på inkomst som tillämpas inom andra verksamheter i staden (till exempel förskola och kollektivtrafik) som underlag för framtagande av avgiften. Utifrån detta föreslår idrottsnämnden en avgiftsmodell som anses praktiskt tillämplig för idrottsnämndens verksamhet och förutsättningar.

Idrottsnämnden föreslår att hushåll med en hushållsinkomst lika med eller understigande sex prisbasbelopp (vilket 2020 motsvarar 283 800 kronor per år eller en genomsnittlig inkomst om 19 708 kronor per månad) erbjuds en sänkt avgift om 500 kronor per deltagande barn och kurs. Detta innebär en kursavgift om 200 kronor istället för ordinarie avgift om 700 kronor.

Idrottsnämndens förslag med sänkt avgift är avsett att minska eventuella ekonomiskt hinder för att delta. Ett annat hinder som idrottsnämnden påtalar är att kurserna är populära och att de flesta snabbt blir fullbokade. Om förslaget med sänkt avgift når önskad effekt om att fler ges möjlighet att delta, ser nämnden en risk med att det kan bli ännu mer ont om tider att boka. Av idrottsnämndens förslag framgår därför att simskolan i stadens regi i första hand ska kunna bokas av de som är skrivna i Stockholms stad. Först några dagar före kursstart föreslås platser som fortfarande är lediga bli möjliga att boka för personer från andra kommuner. I idrottsnämndens utlåtande framgår att ”Endast barn skrivna i Stockholm, som deltar i nybörjargrupper för barn/ungdomar 5-14 år kommer att kunna erhålla sänkt avgift”.

Även kommunikationsinsatser för att informera målgruppen om vikten av simkunnighet föreslås.

Ekonomiska konsekvenser

Under förutsättning att kundgruppen för simskola speglar stadens demografi i stort när det gäller ungefärliga hushållsinkomster beräknar nämnden att intäkterna kommer att minska med 0,9 miljoner kronor till 1,1 miljoner kronor per år. Nämnden redogör att en stor osäkerhet ingår i beräkningarna och om fler än beräknat ansöker om sänkt avgift kan intäktsbortfallet blir högre. Därutöver beräknar nämnden att intäkterna minskar med ytterligare cirka 0,3 miljoner kronor till 0,4 miljoner kronor om de platser som tidigare fyllts med deltagare från andra kommuner (som betalar ett tillägg) istället nyttjas av deltagare från Stockholms stad.

Utöver minskade intäkter beräknar nämnden att det tillkommer kostnader för till exempel stöd i samband med bokning/betalning av simskola, informationsinsatser med mera. Kostnad för att utveckla e-tjänsten och ändra informationsklassning av tjänsten beräknas av nämnden uppgå till cirka 1,0-1,5 miljoner kronor.

Beredning

Ärendet har initierats av idrottsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att idrottsnämndens förslag till nedsatt avgift för simskola för hushåll med låg inkomst bedöms uppfylla sitt syfte och föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att *Nedsatt avgift för simskola för hushåll med låg inkomst*, i enlighet med bilaga 1 och i enlighet med idrottsnämndens utlåtande, fastställs att gälla från den 1 mars 2020.

Mina synpunkter

Det är oerhört viktigt att alla Stockholms barn och unga lär sig att simma. Att få fler barn och unga att delta i simskola är därför ett mål som den grönbåa majoriteten prioriterar högt. Satsningen på subventionerade avgifter för simskola i utvalda simhallar var lovvärd, men resultatet är mycket oklart. Syftet med att subventionera simskoleavgifterna i den kommunala simskolan i vissa av stadens simhallar var att öka simkunnigheten i de grupper där simkunnigheten är låg, samt att nå stockholmarna som eventuellt valt bort simskola av ekonomiska skäl. Tyvärr har det visat sig mycket svårt att se om stadens satsning på att subventionera avgifterna enligt den nuvarande modellen har nått den målgrupp man velat nå.

Den grönbåa majoriteten väljer därför en modell där vi tydligare riktar stödet mot de familjer som har lägst inkomst för att säkra att rätt familjer får ta del av subventionen.

Det är också väldigt olyckligt att civilsamhället har hållits utanför den tidigare satsning då subventionen endast varit för den kommunala simskolan och inte för de föreningsdrivna simskolorna. Att barn och unga deltar i en föreningsdriven simskola kan få positiva effekter utöver simkunnighet – bland annat förbättrade förutsättningar för delaktighet i samhället samt ett fortsatt idrottande. Samma grupper som har låg simkunnighet har också ett lågt deltagande i föreningslivet. Vi vill få fler barn och unga i socioekonomiskt svaga områden att både lära sig simma och få ta del av föreningslivet. Därför kommer även idrottsförvaltningen ta fram ett nytt föreningsstöd riktat mot simskoleverksamhet för nybörjare.

Vi vill också understryka vikten av att vi även satsar på en ökad kommunikation till målgrupper som idag i lägre utsträckning deltar i sarskoleverksamheten. Det är viktigt att alla familjer i Stockholm får information om vikten av simkunnighet och möjligheten att delta i simskoleverksamheten.

Bilagor

1. Reservationer m.m.

2. Nedsatt avgift för simskola för hushåll med låg inkomst

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Karin Wanngård (S) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslaget till beslut
2. Att ge idrottsnämnden i uppdrag att återkomma med en omarbetad version med flera steg för inkomstdifferentierade avgifter
3. Att därutöver anföra följande

Simkunnighet är en livsviktig kunskap och därtill en förutsättning för godkänt avgångsbetyg i grundskolan. Satsningar på simkunnighet är därför prioriterat. Vi välkomnar med det ambitionen med att sänka avgifter och trösklar till simskolan.

Den rödgrönrosa majoriteten tog viktiga steg under tidigare mandatperiod för att möjliggöra för flera att gå på simskolan. Det innebar sänkta avgifter i områden där simkunnigheten var lägre och där färre nådde upp till kraven i ämnet *Idrott och hälsa*. Förvaltningen pekar på att det är svårt att definitivt utvärdera effekterna då förvaltningen inte har tillgång till inkomststatistik på de som deltagit i simundervisningen. Samtidigt är det av utvärderingen uppenbart att deltagande ökat kraftigt i områden där deltagandet tidigare varit lägre. De uppgifter vi har talar med andra ord för att systemet varit klart framgångsrikt och visar hur högre avgifter tidigare begränsat möjligheten att delta i verksamheten.

Vi hade önskat en mer genomgående utredning av de tidigare försöken kring sänkta simskoleavgifter, detta för att ta tillvara på och förbättra framtida insatser för ökad jämlikhet till simskolan. Vi vill framhålla att förvaltningen vidare utvecklar insatser för att jobba med social inkludering och informationsspridning som ett viktigt komplement till de sänkta ekonomiska trösklarna då det även finns sociala aspekter som påverkar benägenheten att ansöka om simskola.

Ett annat betydande problem är antalet simskoleplatser. Många som vill får idag inte möjlighet att lära sig simma genom simskolan. Antalet platser i simskolan behöver öka och medel behöver tillföras för att göra detta möjligt.

Förslaget som nu förs fram om inkomstprövning för nedsättning föreslås mot bakgrund av att den tidigare modellen ifrågasatts på juridiska grunder och det kan vara en väg framåt för att fler ska kunna delta. Vi förväntar oss att systemet utformas så att en grundlig utvärdering kan genomföras. Detta för att säkerställa att effekten för ökad jämlikhet vid gällande simkunnighet uppnås. Det finns dock möjligheter till ytterligare förbättring av den utformning som nuvarande majoritet valt. Kostnaderna för upprättandet av kontroll och spridning av information för de sänkta avgifterna förväntas överstiga kostnaden för den faktiska nedsättningen.

Med inrättandet av ett system som medför betydande kostnader för kontroll bör också en modell för fler nivåer av differentiering införas. Den inkomstgräns som nu satts når bara en väldigt liten del av de som kan komma att avstå simskola av ekonomiska skäl. I andra system såsom exempelvis avgifterna till sommar-kollo finns flera steg. Även marginaleffekter uppstår till följd av att det bara finns en inkomstnivå.

Vi anser att en sådan modell bör prövas även här. Det kan exempelvis handla om att föreslå en avgift om 400 kronor för de med sammanlagda hushållsinkomster om 8 basbelopp (motsvarande 31 000 kronor i månaden). Det bör också undersökas om det går att synkronisera avgiftsdifferentiering inom kollo-verksamhet, simskola och kulturskola.

Förslaget som nu ligger bör kunna införas från 2020 och nämnden bör ges i uppdrag att så snart som möjligt återkomma med ett reviderat förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Förslag till nedsatt avgift för simskola för hushåll med låg inkomst, i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet, fastställs att gälla från den 1 mars 2020.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 27 november 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jonas Naddebo

Mats Larsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård och Karin Gustafsson (båda S) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Rashid Mohammed och Sara Stenudd (båda V) och Sissela Nordling Blanco (FI) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Att avslå kommunstyrelsens förslag till beslut

Att erbjuda simskola till rabatterat pris i ytterstaden
Att därutöver anföra

Tidigare styre gjorde stora insatser för att stärka simkunnigheten i Stockholm. Den livsviktiga kunskapen bär med sig glädje och är en förutsättning att nå upp till godkänt i skolämnet idrott och hälsa. Tyvärr har vi sett att den nuvarande majoriteten har minskat stadens ambitioner och tidigare beslutat att höja taxor för simskola i ytterstaden. Vi kan konstatera att nuvarande borgerliga majoritet inte fullt ut ser nödvändigheten med ett Stockholm där alla barn stärks i sina simkunskaper.

Målet för Vänsterpartiet är att staden ska kunna erbjuda alla barn avgiftsfri simskola och under förra mandatperioden kunde vi som ett första steg vara med och se till att staden erbjöd simskola till rabatterat pris i ytterstaden. Utvärdering visar att barn som är skrivna i ytterstaden också har ökat sitt deltagande i simskolan under perioden med sänkta avgifter. Vi motsätter oss att ett mer generellt och generöst system ersätts med ett inkomstprövat system med risk för ökad byråkratisering vilket reformer som inte är generella allt som oftast leder till. Det är också mycket problematiskt att de som omfattas av majoritetens förslag måste ha en mycket låg hushållsinkomst, ungefär 19 700 kr i månaden, detta utestänger i princip alla de som är ensamstående och har ett vanligt jobb med lägre lön, som barnskötare, lokalvårdare eller elevassistent.

Remissammanställning

Ärendet

I syfte att öka simkunnighet och minska de ekonomiska hindren som finns för privatpersoner att delta i simskolan föreslår idrottsnämnden en nedsatt avgift för simskola för hushåll med låg inkomst.

Idrottsnämnden har gjort en jämförelse med andra modeller för sänkt avgift baserade på inkomst som tillämpas inom andra verksamheter i staden (till exempel förskola och kollektivtrafik) som underlag för framtagande av avgiften. Utifrån detta föreslår idrottsnämnden en avgiftsmodell som anses praktiskt tillämplig för idrottsnämndens verksamhet och förutsättningar.

Idrottsnämnden föreslår att hushåll med en hushållsinkomst lika med eller understigande sex prisbasbelopp (vilket 2020 motsvarar 283 800 kronor per år eller en genomsnittlig inkomst om 19 708 kronor per månad) erbjuds en sänkt avgift om 500 kronor per deltagande barn och kurs. Detta innebär en kursavgift om 200 kronor istället för ordinarie avgift om 700 kronor.

Idrottsnämndens förslag med sänkt avgift är avsett att minska eventuella ekonomiska hinder för att delta. Ett annat hinder som idrottsnämnden påtalar är att kurserna är populära och att de flesta snabbt blir fullbokade. Om förslaget med sänkt avgift når önskad effekt om att fler ges möjlighet att delta, ser nämnden en risk med att det kan bli ännu mer ont om tider att boka. Av idrottsnämndens förslag framgår därför att simskolan i stadens regi i första hand ska kunna bokas av de som är skrivna i Stockholms stad. Först några dagar före kursstart föreslås platser som fortfarande är lediga bli möjliga att boka för personer från andra kommuner. I idrottsnämndens utlåtande framgår att ”Endast barn skrivna i Stockholm, som deltar i nybörjargrupper för barn/ungdomar 5-14 år kommer att kunna erhålla sänkt avgift”.

Även kommunikationsinsatser för att informera målgruppen om vikten av simkunnighet föreslås.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 oktober 2019 följande.

1. Nämnden godkänner redovisad utvärdering av pilotprojektet om sänkt avgift i fem simhallar.

2. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om nedsatt avgift enligt ärendet och *bilaga 3*.
3. Nämnden ger förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag på riktat föreningsstöd till föreningar som bedriver simskola för nybörjare.

Reservation anfördes av vice ordförande Tobias Johansson m.fl. (V) och Alexander Ojanne m.fl. (S), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 oktober 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Under 2018 och 2019 genomförde idrottsnämnden ett pilotprojekt med temporärt sänkta avgifter för simskola i vissa simhallar. Syftet var att sänka trösklarna för stockholmare som eventuellt valt bort simskola av ekonomiska skäl och på så sätt öka simkunnigheten i de utvalda områdena. Simhallarna som ingår i projektet är placerade i områden där simkunnigheten är något lägre. De anläggningar som valdes ut var Farsta-, Vällingby-, Skärholmens- och Tensta sim- och idrottshall samt Husbybadet. Förändringen innebär exempelvis att deltagarens kostnad för en åtta gångers kurs minskade från 700 kronor till 400 kronor.

Den 26 mars i år beslutade idrottsnämnden att avbryta pilotprojektet vid kommande årsskifte. Att ligga kvar med en lägre avgift endast i fem simhallar var inte juridiskt möjligt, vilket innebär att det enda alternativet till att avbryta pilotprojektet hade varit att införa den sänkta avgiften i samtliga simhallar.

På idrottsnämndens sammanträde den 26 mars 2019 fick förvaltningen även i uppdrag att genomföra en mer utförlig utvärdering av det projekt som genomfört under 2018/2019. Samtidigt skulle förvaltningen utreda andra metoder för att nå de grupper där simkunnigheten är lägre. Modellen skulle behandla den egna simskolan och den föreningsdrivna simskolan lika. Ett särskilt uppdrag att utreda möjligheten att utforma en ”simcheck”, att användas oavsett vilken aktör som driver simskolan, gavs också. Detta tjänsteutlåtande är förvaltningens svar på uppdragen.

På idrottsnämndens sammanträde den 18 juni beslöt idrottsnämnden att föreslå kommunfullmäktige att besluta att avgiften för simskola i de fem simhallar som haft sänkt avgift under pilotprojektet skulle höjas till samma nivå som för övriga simhallar från och med 2020. Beslut om taxor och avgifter sker normalt av kommunfullmäktige i samband med att budget för respektive år beslutas.

Förvaltningen har inte tillgång till de verktyg som krävs för att med säkerhet fastslå att denna satsning nått rätt målgrupp. Förvaltningen saknar till exempel tillgång till deltagarnas inkomstnivå.

Nedan beskrivs förvaltningens utvärdering av projektet med sänkt avgift från och med mars 2018 till och med våren 2019.

Därutöver beskrivs förvaltningens synpunkter och de åtgärder som förvaltningen föreslår för hur staden kan öka deltagandet i simskolan för de grupper som eventuellt valt bort simskola av ekonomiska skäl.

Utvärdering av avslutat projekt med sänkt avgift i fem simhallar

Förvaltningen har inte tillgång till de verktyg som krävs för att med säkerhet fastslå att denna satsning nått rätt målgrupp. Förvaltningen saknar till exempel tillgång till deltagarnas inkomstnivå. Utan denna information är det inte möjligt att fastställa socioekonomisk tillhörighet på varje kursdeltagare och på så sätt mäta måluppfyllelse.

Ett alternativ skulle vara att genomföra en enkätundersökning med varje deltagare. Förvaltningen bedömer dock sannolikheten som låg att en sådan undersökning skulle ge en rättvisande bild av måluppfyllelsen kopplat till socioekonomisk tillhörighet och ökad simkunnighet.

Även om förvaltningen börjar göra kontroller av inkomst eller enkätundersökningar idag så finns inga jämförelseresultat från tiden före projektets genomförande.

Förvaltningen har gjort en analys av vilket stadsdelsområde deltagarna i simskolan hos de fem simhallar som inkluderades i pilotprojektet om nedsatt avgift kommer ifrån. Analysen avser dels tiden före pilotprojektet (2016-2017) och dels tiden under pilotprojektet (2018-2019). Syftet med analysen är bland annat att se om sammansättningen av barn från olika stadsdelar ändrats under tiden pilotprojektet genomförts och framför allt om deltagandet för barn i de stadsdelsområden, där de fem utvalda simhallarna är belägna ökat när den sänkta avgiften infördes.

För samtliga simhallar, fränsett Vällingby sim- och idrottshall, i urvalet har antal och andel deltagare från närliggande stadsdelsområden ökat under perioden 2016-2019. När det gäller Vällingby sim- och idrottshall har antal deltagare totalt minskat efter det att Åkeshovs sim- och idrottshall öppnade igen 2018. Hänsyn måste tas till andra påverkande faktorer, till exempel stängda simhallar. Det finns även vissa förutsättningar i övrigt som måste beaktas. I *bilaga 1* redovisas deltagare från olika stadsdelsområden för respektive simhall under 2016-2019 samt vilka förutsättningar som analysen bygger på.

Förvaltningen har även undersökt om det skett förändringar i beläggnings i stadens simskolegrupper sedan pilotprojektet infördes. Förvaltningen har undersökt barngrupper för nybörjare under perioden 2016 till 2019. Beläggnings på cirka 97 procent har varit oförändrad under perioden.

Vid undersökning av beläggnings inom stadens simskola så kan en slutsats vara att simskolan är attraktiv och tillgänglig för stockholmarna. Om den är tillgänglig för alla stockholmare och framför allt för stockholmare med svag socioekonomisk ställning har inte kunnat påvisas i denna utvärdering. Antal elever från det stadsdelsområde där respektive simhall är belägen verkar ha ökat, effekten är dock mycket osäker då många olika faktorer påverkar. En effekt som kan kopplas till

projektet är att simskola som bedrivs i föreningsregi har fått svårare att rekrytera deltagare till sina kurser. Detta ska enligt uppgift från föreningslivet bero på en ökad prisdifferentiering mellan den kommunala simskolan och föreningarnas simskola. Prisspannet på föreningarnas simskola är 850 kronor till 1 950 kronor att jämföra med kommunens prisreducerade simskola som kostar 400 kronor.

Förutsättningar för uppdraget att ta fram en ny modell

Simkunnighet är en av de färdigheter som är prioriterade i det svenska samhället. Det är till och med inskrivet i kursplanen för skolämnet idrott och hälsa och alltså ett kriterium för att få godkänt betyg i ämnet.

Att kunna simma erbjuder stora möjligheter till frihet, rekreation och motion. I Stockholms stads idrottspolitiska program står att simning kan vara en livsnödvändig kunskap och ökad simkunnighet är därför ett viktigt folkhälsouppdrag för staden. I programmet anges att alla i staden ska ha möjlighet att lära sig att simma.

Stockholms stads simskoleverksamhet har fokus på säkerhet i och kring vatten för de yngre åldrarna. För nybörjare ligger fokus på att kunna rädda sig själv och undvika faror och i de äldre åldrarna att utveckla detta till att även kunna rädda andra. Att kunna simma är ett av de första stegen till att kunna livrädda dig själv i och vid vatten. Att kunna simma ett vilsamt simsätt, såsom bröstsim eller liksidigt ryggsim, kan vara avgörande för att orka ta sig in till land.

Idrottsnämndens övergripande mål är att deltagarna efter genomförd kurs ska kunna simma enligt simkunnighetsdefinitionen, det vill säga att falla i vattnet och komma upp till ytan för att sedan simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Detta är även ett krav för att få godkänt betyg i ämnet idrott och hälsa. I *bilaga 2*, redovisas en utförligare beskrivning av stadens utbud av kurser för nybörjare.

Stockholms stads simskolekurser är välfyllda och täcker efterfrågan på ett bra sätt. Förvaltningen kan dock konstatera att efterfrågan i dagsläget är större än vad som kan erbjudas utifrån bassängkapacitet. Generellt så är det fler som deltar på nybörjarkurser än på fortsättningskurser. En trolig förklaring till detta är att flertalet anser sina barn vara tillräckligt simkunniga då de klarar av att simma en kortare sträcka på djupt vatten.

Historiskt har simundervisning i Sverige varit en fråga för den offentliga sektorn och senare även den ideella sektorn i form av föreningslivet. Idag har delar av simundervisningen kommersialiserats då företag och föreningar numera erbjuder simundervisning för såväl barn som vuxna. De flesta företag inom branschen är inriktade på babysim men allt fler erbjuder också simskola för äldre barn.

I Stockholm finns i dagsläget ett antal privata företag som bedriver babysim och/eller simskola. Priserna för privat simskola som drivs av företag ligger mellan 1 350 och 3 000 kronor för sju till tio tillfällen. En privatlektion (eleven är själv med simläraren) kostar cirka 500-950 kronor. I relation till den simskoleverksamhet som bedrivs av föreningar är den företagsdrivna verksamheten liten.

Även den verksamhet som föreningar bedriver är mer eller mindre kommersiell. Många simföreningar erbjuder kurser på terminsbasis som inte organiseras som

traditionell föreningsverksamhet. Tvärtom vänder sig ofta simkurserna till allmänheten som betalar en avgift för varje kurs och som då täcker bland annat avlönade simlärare och bassänghyra.

I Stockholms stad finns cirka 10 till 15 föreningar som bedriver simskola. Dessa föreningar bokar oftast bassängtid i simanläggningar som drivs av Stockholms stad. Totalt bokar föreningslivet cirka 100 000 linbanetimmars/år och cirka 5 000 timmar/år i stadens undervisningsbassänger. Hur mycket av denna tid som används för renodlad simskola finns inte redovisat då föreningarna disponerar bokad bassängtid utefter respektive förenings verksamhetsinriktning.

Priserna för simskola hos föreningslivet varierar mellan 850 kronor och 1 950 kronor för åtta till femton tillfällen. Utöver denna avgift tillkommer ofta en medlemsavgift i föreningen.

Förvaltningen fick ett särskilt uppdrag att utreda möjligheten att utforma en så kallad simcheck. Begreppet ”check” eller ”peng” används vanligtvis när offentliga tjänster utförs av olika utförare, såväl privata som kommunala. Det innebär att en på förhand given uppdragsram för vad som ska uppnås är politiskt beslutad och att den som kan utföra tjänsten kan ingå i ett ersättningsystem med just sin speciella variant av verksamheten. Systemet bidrar till valfrihet och att invånare lättare kan hitta en aktör som uppfyller de egna önskemålen bäst.

Andra aktörer, vanligtvis simföreningar men även företag, har sina egna kunskapsmål och metoder. De bokar eller hyr sedan tid i stadens simhallar för att genomföra sin egen fristående verksamhet. Staden har ingen insyn i, eller uppföljningsansvar för den privata verksamheten. Förvaltningen kan inte heller ställa krav på andra aktörers verksamhet och samtidigt bekosta verksamheten då detta skulle kunna utgöra en upphandlingspliktig tjänst.

På grund av ovanstående beskrivning, som tydliggör att den simskola som anordnas av staden skiljer sig åt jämfört med andra aktörers simskola så skulle begreppet ”simcheck” därför felaktigt kunna ge intryck av att det handlar om en offentligt beställd och kontrollerad verksamhet. Därför avråder förvaltningen från att använda begreppet.

Förvaltningen föreslår nedanstående åtgärder för att uppnå ökad simkunnighet och minska de ekonomiska hindren som finns för privatpersoner att delta i simskolan samt stödja ett utökat utbud av simskola för nybörjare i föreningsregi.

Nedsatt avgift för hushåll med låg total hushållsinkomst

Förvaltningen har tittat på olika modeller med sänkt avgift baserade på inkomst som 2019 tillämpas inom staden för andra verksamheter.

Inom förskola och fritidsverksamhet blir avgiften en viss procent av hushållets inkomster (tak för maxbelopp finns), hur stor procent beror på antal barn från samma hushåll.

För kolloverksamhet finns fem inkomstintervall, där det lägsta är sammanlagd hushållsinkomst per månad om 0-10 000 kr och det högsta sammanlagd

hushållsinkomst per månad över 42 001 kr. I respektive inkomstintervall påverkas även avgiften av hur många barn från samma hushåll som deltar.

Inom kulturskolan tillämpas en avgiftsmodell som ger familjer med en årsinkomst som är lika med eller understiger fem prisbasbelopp rätt att ansöka om nedsatt avgift, även syskonrabatt ges.

För de flesta andra verksamheter i staden som tillämpar sänkt avgift finns ett ansökningsförfarande om plats i verksamheten. I samband med detta lämnar vårdnadshavarna information om inkomst, ansökan handläggs, ett besked lämnas och därefter faktureras kunderna rätt avgift.

Bokningar av idrottsförvaltningens simskolor sker via e-tjänsten aktivitetsbokningen. För deltagande i simskolan sker inte någon ansökan och tilldelning av plats, utan detta är baserat på bokningsdatum. Förvaltningen har fyra omgångar simskola per år plus intensivsimskolor.

Vid bokning av simskola genomförs betalning av kursavgift, som huvudregel, direkt vid bokningstillfället. Kunden kan även betala senare med hjälp av kontokort/betalkort via ”Mina bokningar” i e-tjänsten eller i receptionen på sim- och idrottshallen. Även då sker bokning i samma system. Om kursavgiften inte betalats inom tio dagar från bokningstillfället avbokas kursen automatiskt. Har bokningen av en kurs gjorts närmare än tio dagar innan kursstart ska betalning ske direkt eller senast innan kursstarten. Vid utebliven betalning avbokas kursen automatiskt.

Det ansökningsförfarande som andra verksamheter inom staden tillämpar om sänkt avgift som avgör vilket belopp som därefter faktureras, går inte att applicera direkt på simskolan för närvarande då nuvarande e-tjänst inte klarar en sådan hantering, bland annat på grund av att bokning, betalning och tilldelning av plats måste ske inom loppet av max en tiodagarsperiod.

Förvaltningen föreslår att utveckling sker av e-tjänsten för kursbokningar som innebär att de som bokar, vid bokningstillfället, kommer att kunna välja sänkt avgift och samtidigt lämna uppgift om hushållsinkomst som en bekräftelse på att de är berättigade den lägre avgiftsnivån.

De kunder som väljer att inte boka via e-tjänsten utan i stället går till en anläggning och gör detta i receptionen kommer att få fylla i en blankett, som vid sidan av kunduppgifter även innehåller uppgifter om inkomst som bekräftar att de är berättigade den lägre avgiften på motsvarande sätt som för dem som bokar via e-tjänsten. Personalen i anläggningen kommer att kunna ge stöd i hur blanketten ska fyllas i till de kunder som behöver det.

Förvaltningen kommer att, på motsvarande sätt som tillämpas av övriga verksamheter i staden med inkomstdifferentierad avgift, göra kontroller av att angivna uppgifter är korrekta. Dessa kontroller ska göras mot Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Skatteverket. Förvaltningen skickar sedan en faktura på erhållen rabatt plus en administrativ avgift till de kunder som lämnat felaktiga uppgifter och därigenom erhållit rabatterad avgift.

Förvaltningen föreslår att hushåll med en hushållsinkomst lika med eller understigande sex prisbasbelopp (vilket 2020 motsvarar 283800 kr per år eller en genomsnittlig inkomst per månad om 19 708 kr) erbjuds en sänkt avgift om 500 kr per deltagande barn och kurs. Detta innebär en kursavgift om 200 kr istället för ordinarie avgift om 700 kr. Verksamheten har flera olika kursomgångar/nivåer per år

där barn från samma hushåll kan delta i samma eller i olika omgångar i nära anslutning till varandra. På grund av detta anser förvaltningen att det skulle vara svårt att hantera och definiera flera inkomstintervall och syskonrabatt, på motsvarande sätt som andra avgiftsmodeller i staden bygger på. Det skulle även kräva en mycket större systemutveckling av e-tjänsten. Att ha helt avgiftsfritt för de med lägst inkomster ser inte förvaltningen som ett alternativ då detta skulle kunna påverka beläggningen för en mycket populär verksamhet, eftersom risken att kunder bokar platser som inte nyttjas ökar.

I den avgiftsgrundande hushållsinkomsten ingår lön före skatt, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga inkomster enligt inkomstskattelagen (SFS 1999:1229). Skattefria inkomster som bostadsbidrag, barnbidrag och försörjningsstöd ingår däremot inte. Det som ska anges är inkomst enligt senast erhållna slutskattebesked från skatteverket. Om det finns två vuxna i hushållet ska bådas inkomst inkluderas.

Vald definition för inkomst motsvarar den som för närvarande tillämpas för förskola och fritidshem inom staden. Eftersom många av deltagarna i simskola även deltar i förskola/fritids lämnar många vårdnadshavare redan motsvarande uppgifter för dessa verksamheter. Detta motiverar att samma definition används för simskolan för att underlätta för vårdnadshavarna. I *bilaga 3* redovisas förslag på avgifter som ska gälla på kurser som bokas från och med januari 2020 respektive mars 2020.

Endast barn skrivna i Stockholm, som deltar i nybörjargrupper för barn/ungdomar 5-14 år kommer att kunna erhålla sänkt avgift. Detta innebär att ungdomar som väljer att delta i vuxenkurser inte kommer att kunna erhålla sänkt avgift.

Inga ytterligare rabatter ges på det reducerade priset vilket innebär att de barn/ungdomar som erhåller avgiftssänkning baserad på inkomst inte samtidigt kan erhålla rabatter för FAR (fysisk aktivitet på recept) eller rabatt på kurser för personer med funktionsnedsättning.

Rikta simskolan mot barn och ungdomar skrivna i Stockholms stad

Förslaget med sänkt avgift är avsett att minska eventuellt ekonomiskt hinder för att delta. Ett annat hinder är att kurserna är populära och att de flesta fort blir fullbokade. Om förslaget med sänkt avgift når önskad effekt, att fler ges möjlighet att delta, kan det bli ännu mer ont om tid att boka. För att underlätta för kunderna att hinna boka kurser föreslår förvaltningen att simskolan i stadens regi i första hand endast ska kunna bokas av de som är skrivna i Stockholms kommun. Först några dagar före kursstart kommer platser som fortfarande är lediga bli möjliga att boka för personer från andra kommuner. Cirka 1100-1500 elever, av totalt cirka 16 500-21 800 elever, från andra kommuner deltar årligen i stadens simskola beroende på hur många anläggningar som är öppna.

Kommunikationsinsatser

Idrottsförvaltningen tar fram en enkel och grafiskt förmgiven kommunikation med information om simkunnighets-satsningen. Särskild vikt läggs vid varför det är viktigt att kunna simma, något som inte är helt givet att den berörda målgruppen fullt ut har kännedom om.

Förvaltningen ser tre prioriterade kommunikationsvägar, vilka behöver utredas gällande relevansen och möjligheten att använda. Samtliga förutsätter extraordinära insatser för att fungera som kommunikationsväg för frågan.

1. Bjuda in stadsdelsförvaltningar/medborgarkontoren och informera om satsningen med ambition att där få ambassadörer som i möten med målgruppen informerar om simkunnighets-satsningen. Förvaltningen tror att funktioner som socialtjänst, bibliotek och förskolor är prioriterade att medverka, tillsammans med förvaltningschef, ansvarig för medborgarkontor och kommunikatör.

2. Undersöka möjligheten att samverka med Kulturskolan eller andra aktörer i staden för gemensam paketering av kommunikation till föräldrar och barn i berörd målgrupp.

3. Särskilt fokus kommer läggas vid att informera och förankra satsningen hos förvaltningens medarbetare på stadens simhallar då de kommer utgöra ett viktigt verktyg i arbetet. Rutiner för mötet i receptionen kommer tas fram då inträde och kurser i hög grad betalas direkt i receptionen framför allt i vissa ytterstadsområden.

Särskilt riktat föreningsstöd för föreningar som erbjuder simskola

Idrottsnämnden ger bidrag till flera olika föreningar och förbund för att stödja verksamhet som inte ligger inom ramen för de bidrag som nämnden beslutar om i ”Regler för bidrag till ideella barn- och ungdomsföreningar i Stockholms stad”. I samband med att verksamhetsplan för 2020 beslutas kommer även beslut om hur fördelning av den budget förvaltningen erhållit för föreningsstöd ska fördelas. I fördelningsärendet beskrivs även dessa särskilda bidrag.

I ett kommande ärende kommer förvaltningen föreslå att nämnden fattar beslut om att avsätta medel inom föreningsstödsbudgeten. Förvaltningen har för avsikt att ta fram förslag till hur ett nytt föreningsstöd riktat mot simskoleverksamhet för nybörjare för att öka utbudet av simskola kan utformas. Stödet kan till exempel beräknas utifrån deltagar-/kursantal som respektive förening erbjuder oavsett var i staden de bedriver sin verksamhet. Endast deltagare skrivna i Stockholm bör vara bidragsgrundande.

Då förvaltningen i större utsträckning kommer att rikta sin simskola mot barn och ungdomar skrivna i Stockholms stad, kommer barn från andra kommuner som deltar i simskola i Stockholms anläggningar vara hänvisade till den simskola som föreningar och andra utförare anordnar. Därutöver kommer förvaltningen inrikta sig på simskola för nybörjare och därmed upphöra att erbjuda till exempel crawlkurser.

Beskriven förändring av inriktning kommer sannolikt medföra en ökad efterfrågan på föreningarnas simskolor.

Ekonomiska konsekvenser

Under förutsättning att kundgruppen för simskola speglar stadens demografi i stort när det gäller ungefärliga hushållsinkomster för hushåll med barn 4-10 år (inkomstår 2017) uppskattar förvaltningen att cirka 11 procent kommer ha möjlighet att ansöka om nedsatt avgift. Exakt hur många som kommer nyttja möjligheten att ansöka om sänkt avgift går inte att förutse.

Beroende på hur många anläggningar som är öppna/stängda uppskattar förvaltningen att antal deltagare i stadens nybörjarsimskolor 8-14 år uppgår till cirka 16 500- 21 800 elever, vilket skulle innebära minskade intäkter om 0,9 mnkr till 1,1 mnkr totalt per år om elva procent av deltagarna ansöker om nedsatt avgift. Därutöver minskar intäkterna med ytterligare cirka 0,3 mnkr till 0,4 mnkr om de platser som tidigare fyllts med deltagare från andra kommuner (som betalar ett tillägg) istället nyttjas av deltagare från Stockholm.

Som en jämförelse innebar bokade/betalade kurser 2018 i de fem simhallarna med sänkt avgift (pilotprojektet) 1,7 mnkr i minskade intäkter.

Utöver minskade intäkter tillkommer en del kostnader för nämnden till exempel stöd i samband med bokning/betalning av simskola, framför allt till de kunder som väljer att boka/betala i receptionen. Cirka 25 procent av alla kurser bokas och betalas i receptionen på simhallarna. På anläggningar i stadsdelsområden med större andel hushåll med låg inkomst genomförs mycket större andel av bokningar och betalningar i receptionen än på övriga anläggningar. Till exempel utgör receptionsbetalningar cirka 76 procent i Tensta simhall. För Eriksdalsbadet är motsvarande andel endast cirka 12 procent. Detta innebär att tillkommande arbetsbelastning, att stötta kunder vid bokning, periodvis blir betydligt större på vissa anläggningar i samband med att kursomgångar publiceras.

Beräknad kostnad för att utveckla e-tjänsten och ändra informationsklassning av tjänsten beräknas uppgå till cirka 1-1,5 mnkr.

Därutöver tillkommer kostnader för till exempel informationsinsatser, kontroller av lämnade inkomstuppgifter samt ökade förvaltningskostnader för e-tjänsten.

Förslaget att införa ett nytt riktat stöd till föreningar som utför simskola för nybörjare beräknas inte öka nämndens nettokostnad om det finansieras genom omfördelning inom föreningsstödsbudgeten.

Storleken på minskade intäkter och tillkommande kostnader är mycket svåra att förutsäga. En hel del risk ingår i ovanstående beräkningar, vilket måste beaktas. Ingen inkomststatistik för de som deltar i stadens simskola finns tillgänglig. Om inkomstnivån för målgruppen skiljer sig åt från inkomstnivån för totalt antal hushåll med barn 4-10 i staden kan effekten minska/öka.

Därutöver visar erfarenheter från kulturförvaltningens kulturskola att fler än de som är berättigade till sänkt avgift inledningsvis anger att de uppfyller kraven. När inkomsten ska styrkas har gruppen som faktiskt erhåller sänkt avgift minskat med

cirka 70 procent. Om detta sker för simskolan skulle intäktsminskningen initialt kunna uppgå till 3,3 mnkr.

Att fler än de som är berättigade eventuellt inledningsvis begär sänkt avgift utgör därmed en stor risk ekonomiskt. Därför är det viktigt att förvaltningen har möjlighet att göra kontroller som styrker lämnade inkomststoppgifter och kan återkräva pengar från de som lämnat felaktiga uppgifter. Även om detta sker kan det orsaka problem specifika budgetår till följd av fördröjning (återkrav) och att prognoser försvåras.

Den utveckling som görs av e-tjänsten kommer ge förvaltningen en möjlighet att följa upp hur många av kunderna från respektive stadsdelsområde som erhåller sänkt avgift och om kundgruppen för simskola speglar demografin i stort för hushåll med barn 4-19 år.

Konsekvenser för barn

En av målsättningarna med förslaget är att skapa jämlika förutsättningar för barn att delta i simskolan genom att minska de ekonomiska hindren för barn i hushåll med låg sammanlagd inkomst.

Jämställdhetsanalys

Simskola för ungdomar är en mycket jämställd verksamhet. Andelen flickor uppgår till 48-49 procent total under åren 2017-2019. Verksamheten är jämställd hos samtliga simhallar, vissa variationer finns mellan anläggningar och år. Det går inte att säga om pilotprojektet påverkat andelen flickor, då många orsaker till exempel demografi kan påverka de variationer som finns.

I nedanstående tabell redovisas andel flickor per simhall 2017-2019.

Anläggning	2017	2018	2019
Åkeshovs sim- och idrottshall	-	48%	48%
Eriksdalsbadet	46%	46%	45%
Farsta sim- och idrottshall	49%	48%	49%
Husbybadet	46%	48%	58%
Kronobergsbadet	49%	50%	53%
Sandsborgsbadet	48%	47%	51%
Skärholmens sim- och idrottshall	51%	49%	51%
Tensta sim- och idrottshall	55%	55%	53%
Vällingby sim- och idrottshall	51%	52%	48%
Västertorps sim- och idrottshall	47%	47%	49%
Total	48%	48%	49%

Beredning

Ärendet har initierats av idrottsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 oktober 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunstyrelsens förslag till budget 2020 framgår att satsningar på simkunnighet är prioriterade då simkunnighet är en livsviktig kunskap likväl som en möjlighet till fysisk aktivitet och rekreation. I Stockholms stads idrottspolitiska program 2018-2022 framhålls att alla i staden ska ha möjlighet att lära sig simma samt att det är särskilt angeläget att öka simkunnigheten bland barn och ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund, bland de med utländsk bakgrund samt bland personer med funktionsnedsättning.

Stadsledningskontoret konstaterar att syftet med idrottsnämndens förslag till nedsatt avgift är att minska de ekonomiska hindren som finns för privatpersoner att delta i simskolan och på så sätt skapa möjlighet för fler att nå simkunnighet.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att de ekonomiska prognoser som nämnden gör är osäkra men att förslaget ska rymmas inom tilldelad budget.

Stadsledningskontoret anser att idrottsnämndens förslag till nedsatt avgift för simskola för hushåll med låg inkomst bedöms uppfylla sitt syfte och föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att *Nedsatt avgift för simskola för hushåll med låg inkomst*, i enlighet med bilaga 1 och i enlighet idrottsnämndens utlåtande, fastställs att gälla från den 1 mars 2020.

Reservationer m.m.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Tobias Johansson m.fl. (V) och Alexander Ojanne m. fl. (S) enligt följande.

- Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
- Att inför sänkt avgift i simskolan för de med hushållsinkomster om 6,5 prisbasbelopp eller lägre
- Att modellen utvärderas och återrapporteras till nämnden 2021
- Att därutöver anföra följande

Simkunnighet är en livsviktig kunskap och därtill en förutsättning för godkänt avgångsbetyg i grundskolan. Satsningar på simkunnighet är därför prioriterat. Vi välkomnar med det ambitionen med att sänka avgifter och trösklar till simskolan. Den rödgrönrosa majoriteten tog viktiga steg under tidigare mandatperiod för att möjliggöra för flera att gå på simskolan. Det innebar sänkta avgifter i områden där simkunnigheten var lägre och där färre nådde upp till kraven i ämnet *Idrott och hälsa*. Vi hade önskat en mer genomgående utredning av de tidigare försöken kring sänkta simskoleavgifter, detta för att ta tillvara på och förbättra framtida insatser för ökad jämlikhet till simskolan – där utvecklingen av insatser för att jobba med social inkludering och informationsspridning också är ett viktigt komplement till de sänkta ekonomiska trösklarna. Vi vill också betona att antalet platser i simskolan behöver fortsätta öka så att alla som vill faktiskt kan ta del av simskolan.

Det förslag som nu förs fram om inkomstprövning för nedsättning kan eventuellt vara en väg framåt för ökad jämlikhet. Det finns dock några uppenbara problem med den utformning som nuvarande majoritet valt. Dels är systemet underfinansierat, kostnaderna för upprättandet av kontroll och spridning av information för de sänka avgifterna väntas överstiga kostnaden för den faktiska nedsättningen. Detta beror på stor del att de som omfattas måste ha en mycket låg hushållsinkomst, ungefär 19 700 kr i månaden, detta utestänger i princip alla de som är ensamstående och har ett vanligt jobb med lägre lön, som barnskötare, städare eller elevassistent. Gränsen med 5 prisbasbelopp är helt enkelt för låg för att få en större omfördelande effekt. Vi vill höja till en nivå om 6,5 prisbasbelopp eller lägre för att erhålla en sänkt avgift för simskolan – detta för att satsningen även ska komma till gagn för vanligt folk med lägre löner.

Vidare vill vi framhålla vikten av skolornas tillgång till simhallar och förutsättningar att bedriva simundervisning inom *Idrott och hälsa*. Eftersom det alltid finns de som oavsett pris på simskolan inte har råd eller möjlighet så är det viktigt att se till så att alla barn får en fullgod undervisning som en del av skolgången.

